

Manifest rozumného centralismu

ve financování celorepublikových občanských sdružení pracujících s dětmi a mladými lidmi

Mezi celorepubliková sdružení dětí a mladých lidí patří spolky, které působí podle metodiky ministerstva školství ve více než osmi krajích republiky, nebo střešní organizace. Jsou mezi nimi například Junák – svaz skautů a skautek ČR, Pionýr, Folklorní sdružení ČR, Asociace turistických oddílů mládeže, Česká tábornická unie, Duha, YMCA, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Liga lesní moudrosti, Asociace středoškolských klubů nebo Zálesák – svaz pro pobyt v přírodě. Jen tyto **spolky s celostátní působností sdružují na sto padesát tisíc dětí a mladých lidí**. Spolu s dalšími devadesáti sdruženími jsou členy České rady dětí a mládeže, jejíž představenstvo vydává tento *Manifest*.

1

Občanská sdružení dětí a mladých lidí jsou dvanáctým rokem financována na základě centrálního Programu státní podpory práce s dětmi a mládeží, který uskutečňuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Tento program doznal během let mnoha změn, vždy však představoval záruku kontinuální podpory dobrovolnické práce s dětmi a mladými lidmi.

Bez státní podpory je práce s dětmi v současnosti nemožná.

2

I když se objem rozdělovaných prostředků v jednotlivých podpůrných programech ministerstva školství od roku 1997 nezvyšoval, ba naopak, **představují rozdělované prostředky** (ročně cca 170 milionů neinvestičních a 30–40 milionů investičních prostředků) **záruku další činnosti sdružení dětí a mladých lidí**.

Případná decentralizace, resp. převod prostředků na kraje, by znamenala pro existenci celorepublikových občanských sdružení faktickou likvidaci.

Proč? Celorepubliková občanská sdružení jsou vystavěna na principu dobrovolného sdružení občanů, kteří dobrovolnickou pracují s dětmi a mladými lidmi. Ústředí sdružení poskytují svým členům, dobrovolníkům, základní servis: databázi, zpracování přijatých dotací, metodickou a právní pomoc, vydávají časopisy či zpravodaje pro své členy, spravují základny sdružení

3

Základní články celorepublikových sdružení jsou závislé na rovnoměrné podpoře, srovnatelné na celém území republiky.

Vstupem do republikového sdružení dávají jeho členové najevo, že si nedovedou představit různou míru podpory (ať již na letní táborovou činnost, nájmy kluboven, vybavení tábornickými potřebami atd.) – jinou v kraji Jihočeském, jinou ve Středočeském kraji a jinou například na severní Moravě.

Přechod na krajské financování by přitom takovouto disproporci jednoznačně přivodil.

4

Jedině z centra jsou financovatelné celostátní aktivity sdružení: republikové soutěže, přehlídky, vydávání časopisů, metodik, výchovné akce, zahraniční aktivity, správa základen v majetku spolku atd.

Představa, že by prostředky na tyto aktivity mohly být získávány z krajů, je nereálná.

5

Centrální financování zaručuje vysokou míru objektivitu v grantovém řízení. Spolky nejsou účastny výběrových řízení organizovaných odborem mládeže MŠMT. Jsou vyloučeny osobní animozity nebo naopak sympatie. Je naopak vyloučeno, aby částka určená centrálně na podporu spolků pracujících s dětmi a mládeží byla poskytnuta například do oblasti sportu.

Máme obavu, že tyto principy by nebyly při krajském systému financování dodrženy.

6

Současný způsob financování je promyšlený, úsporný a kontrolovatelný.

Ministerstvo svou metodikou vymezuje, kolik procent přidělené dotace musí být poskytnuto na přímou práci s dětmi a mládeží. Určené procento poměrně striktně zabraňuje tomu, aby sdružení, pro které je státní podpora mnohdy zásadním zdrojem financování, použila státní prostředky nepřiměřeně například na mzdové a jiné náklady

Státní prostředky jsou kontrolovány jednak revizními orgány spolků, jednak ministerstvem školství, nejčastěji ale finančními úřady či Nejvyšším kontrolním úřadem. Zjistí-li tyto kontrolní orgány pochybení v čerpání dotací, pozastaví financování spolku do doby zjednání nápravy.

Celorepublikové spolky hospodaří se státními prostředky v jednom ústředí – s jedním „aparátem“, který se stará o hospodaření, evidenci, organizaci republikových akcí, výchovu a metodiku, případně ediční činnost a správu základů.

Představa, že rozdělením platů několika profesionálů z ústředí spolků bude možné pokrýt mzdové náklady ve všech krajích a zajistit tak rovnoměrně obdobné činnosti, je nereálná.

Občanská sdružení nemají prostředky na to, aby hradila profesionální pracovníky ve všech krajích.

7

Současný systém je výhodný i pro místní a regionální sdružení a napomáhá naplňovat Koncepti státní politiky vůči mladé generaci.

Prostřednictvím centrálního dotačního programu realizuje MŠMT mimo jiné alespoň dílčím způsobem Koncepti státní politiky pro oblast dětí a mládeže a cíle Evropské unie, Rady Evropy a dalších institucí na pomoc dětem a mladým lidem. Přes řadu akcí MŠMT cílených na pracovníky krajských úřadů nebyly v řadě krajů úkoly této politiky realizovány a stát by se decentralizací zbavil možnosti ovlivňování této části neziskového sektoru. Podpora činnosti v oblasti mimoškolní výchovy dětí a mládeže není v České republice založena systematicky a v mnoha místech nemají sdružení dětí a mládeže šanci na podporu v konkurenci s organizacemi jiného typu (sport, sociální služby apod.).

Bez celostátní podpory by stát ztratil vliv na výchovu a růst mladé generace.

Shrnutí

Celorepublikové spolky sdružené do České rady dětí a mládeže konstatují, že současný systém centrálního financování nestátních neziskových organizací prostřednictvím MŠMT je vyvážený a funkční.

Výše uvedené spolky by uvítaly navýšení finančních prostředků alespoň o částku vyrovnávající inflaci.

Celorepubliková sdružení ČRD M věří, že stávající systém centrálního financování bude zachován i pro budoucnost.